

Brev fra Georg Brandes 1866

Medens antallet af kendte og til dels publicerede breve fra Georg Brandes fra hans og hans korrespondenters berømmelses dage, dvs. fra omkring 1870 til hans sene død 1927, er meget stort, er der langt imellem de bevarede ungdomsbreve. Et sådant er nylig kommet frem fra familien Køies pietetsfulde opbevaring og venligt stillet til rådighed for publicering her.

Brevet er rettet til Valdemar Køie (egl. Florian Valdemar Eduard Køie, 1839-1910), en ung lærer i Smørum, dimitteret fra Jonstrup Seminarium 1860. Valdemar Køie var senere i mange år lærer på Bornholm, længst i Vestermarie. Han skrev fra tid til anden digte, bl.a. til lejligheder ved Jonstrup Seminarium, og det er disse digte – eller nogle af dem – Georg Brandes udtaler sig om i brevet. De er blevet forelagt Brandes af Valdemar Køies bror, Julius Køie (egl. Theodor Hannibal Julius Køie, 1834-1889). Der vides ikke meget andet om ham, end at han var handelsbetjent, formodentlig i København i denne periode. Han har måske kendt Brandes personligt og har i hvert fald kunnet bemærke den unge kritikers allerførste artikler i *Fædrelandet* og *Illustreret Tidende* i 1865. Julius Køie har, sagtens uden broderens vidende, spurgt, om Brandes kunne sige noget om digtens værdi? Den 24-årige magister i æstetik («cand.mag.») svarer med at skrive direkte til Valdemar Køie:

D. 15de Februar 1866.

Min Herre! hvorvel jeg er Dem ganske ubekjendt, tager jeg mig dog den Frihed at tilskrive Dem et Par Ord, eftersom Deres Hr. Broder har givet mig nogle trykte Digte fra Deres Haand til Gjennemsyn, og har ment, at det muligen kunde interessere Dem at høre mig, der har gjort det Skjønnes Theori til mit Livsstudium, udtale en Mening om dem. Forsaavidt jeg har kunnet dømme af disse ganske faa Prøver, har jeg i Dem fundet en usædvanlig udviklet Dilettant, der med et sikkert Øre for Rytmens Velklang og et ædelt sprogligt Udtryk forener Simpelhed og Sanddruhed i den poetiske Opfattelse. Der ligger øjensynlig Selvsyn til Grund for Deres Sang, og herpaa skorter det mangan Gang selv hos den egenlige Digter.

Det glæder mig at høre at De dyrker Poesien blot til Deres egen og Deres Nærmestes Fornøjelse i fordringsløs Tilbageholdenhed. Dette er saa ganske efter mit Sind, at jeg tidt har undret mig over, at dette ikke sker langt oftere. Thi jeg er selv ikke blot en lidenskabelig Elsker af Digtekonsten, men ogsaa en ivrig Dilettant og jeg kan forstaae Deres Følelse, da jeg af Erfaring veed hvor salige Nydelser i og for sig en System med Poesien skjænker os. Hvad kan vel lignedes ved den følelsesfulde Bøgeistring i Undfangelsens Øieblik eller ved Glæden over Versets melodiske Fald, naar alle Vanskeligheder ere overvundne; hvor lykkelig føler man sig ikke ved et træffende Udtryk eller et overraskende Rim, der kommer En i Pennen, man veed ikke selv hvorfra!

Har jeg ikke Ret, selv uden nogetsomhelst udvortes Formaal føler man ved den poetiske Frembringelse en Fornøjelse, ja i Modgang en Trøst og Lindring,

som ingen anden Nydelse skjænker. De vil sikkert forstaae mig, eftersom vi jo ere Brødre i Musens Dyrkelse, Filskere, der nøies med et Glimt af hendes Kjærlighed uden at attraae nogen større Æresbevisning.

Disse Ord havde jeg Lyst til, skøndt ubekjendt, at sige Dem.

Deres hengivne

Georg Brandes, cand.mag.

Et takkebrev fra Valdemar Køie, dateret Gundsømagle 3. marts 1866, findes i Brandesarkivet (I.C.) på Det Kgl. Bibliotek; han er overrasket og glad over at have »faaet mine ubetydelige Digte bedømt af en fagkyndig Haand«. Han har været ganske klar over, at han var en amatør, en lejligheds- og privatdigter, og har næppe selv haft ambition om mere; Brandes har – om ikke af andet, så af elskværdighed – stillet sig på et tilsvarende standpunkt som versdigter, men udgav dog sine *Ungdomsvers* i 1898. Glæden ved kunstnerisk udfoldelse blev for øvrigt ikke svækket i Valdemar Køies familie; hans søn, den fine grafiske kunstner Ernst Køie (1872-1960), skrev også digte, både på rigsmålet og i bornholmsk dialekt.

Eske K. Mathiesen og Lars Peter Rømhild